

- Din numărul total de paciente cu cancer de col uterin $\frac{3}{4}$ le revin femeilor domiciliat în mediul urban, și doar $\frac{1}{4}$ – celor din mediul rural, fapt care impune necesitatea implementării iluminării sanitare pe scară națională, cu predilecție în mediul rural.
- Implicarea cadrelor medicale cu studii superioare și superioare incomplete în promovarea iluminării sanitare în școli și licee.
- Preluarea tacticii active în efectuarea screening-ului cervical prin solicitarea telefonică de către personalul medical a femeilor pentru a li se prelua frotiul citologic.
- Dotarea obligatorie, atât a cabinetelor ginecologice, cât și a celor de colposcopie cu computere dotate cu un program electronic special, ceea ce ar permite și semnalarea auditivă a medicului despre necesitatea invitării femeii la preluarea frotiului conform screening-ului.
- Este necesară promovarea și implementarea unui screening eficient și funcțional, dar nu unul oportun, care să favorizeze depistarea progresării de la displazie ușoară până la carcinom, într-o perioadă de 10-20 de ani a cancerului de col uterin.
- Implementarea HPV vaccinării pe scară largă pentru prevenirea cancerului cervical.

Bibliografie

- Grillo F, Vallée J, Chauvin P. Inequalities in cervical cancer screening for women with or without a gynaecological follow-up, in Paris, France. *Prev Med.* 2012;24.
- Kulasingam S, Havrilesky L. Health economics of screening for gynaecological cancers. *Best Pract Res Clin Obstet Gynaecol.* 2011;2. PMID:22138003
- Ghid Național de tratament și îngrijiri în patologia colului uterin. Chișinău, 2010.
- Paladi Gh. Ginecologie. Chișinău, 1997.
- Paladi Gh. Ginecologia endocrinologică. Chișinău, 1999.
- Vârtej P, Vârtej I. Ginecologie endocrinologică (manual). București, 2003.
- Сметник В, Тумилович Л. Неоперативная гинекология (руководство). Москва, 1998.

Dezvoltarea abilităților de consiliere a moașelor prin intermediul trainingului

L. Chitic, *T. Sulima, N. Bîrlădeanu

National College of Medicine and Pharmacy
20, N. Testemitanu Street, Chisinau, Republic of Moldova

*Corresponding author: +37379691509. E-mail: sulima_t@mail.ru
Manuscript received March 24, 2012; revised April 30, 2012

Development of counseling abilities of midwives through training

Counseling plays an important role in the work of a midwife and also includes antenatal and training parents for parenthood. Midwives have to ensure qualitative counseling for future parents, taking into consideration the increase of their confidence in their abilities to give birth to and to bring up a healthy child, confidence in their abilities to cope with joy, happiness but also the stress caused by pregnancy, work and child bearing. The training is an effective method of midwife counseling..

Key words: communication, counseling, training, midwife.

Развитие навыков консультирования у акушерок посредством тренинга

Консультирование играет важную роль в рабочей деятельности акушерки и включает в себя дородовую подготовку и подготовку будущих родителей к роли родителей. В обязанности акушерки входит качественное консультирование будущих родителей в отношении укрепления их веры в собственные силы родить и воспитать здорового ребенка и преодоления стресса вызванного беременностью, родами и кормлением. Тренинг является эффективным методом выработки навыков консультирования у акушерок.

Ключевые слова: акушерки, общение, консультирование, тренинг.

Introducere

Moașa are rolul de a promova și a contribui semnificativ la reducerea mortalității materne, precum și la ameliorarea stării sănătății societății în general. Moașa trebuie să manifeste un sistem de abilități și deprinderi în supravegherea, îngrijirea și consilierea femeilor în timpul sarcinii, nașterii și în perioada postnatală, să asiste nașterile și să asigure îngrijirea nou-născutului și a copilului în primul an de viață. Moașa are un rol important în educația pentru sănătate și consiliere, nu numai cu referire la femei, dar și

la întreaga familie și comunitate. Deci, constatăm că o abilitate – cheie în profilul de competență al moașei ar fi *consilierea în problemele de sănătate a reproducerii* (referitoare la sarcină, la sănătatea sexuală, la prevenirea ITS, în probleme de contracepție). În acest context, ca necesitate majoră apare problema dezvoltării abilităților de consiliere a moașelor [1, 3, 5].

Scopul cercetării constă în elucidarea cadrului de referință și elaborarea tehnologiei de dezvoltare a abilităților de consiliere a moașelor prin intermediul training-ului.

Subiectul cercetării este reprezentat de procesul de dezvoltare a abilităților de consiliere a moașelor prin intermediul training-ului.

Metodele valorificate în cadrul studiului au fost următoarele:

- **Teoretice:** documentarea, analiza și sinteza, generalizarea și sistematizarea, abstractizarea.
- **Praxiologice:** observația, chestionarul, studierea documentelor manageriale.
- **Hermeneutice:** interpretarea surselor teoretice și a rezultatelor obținute.

Training-ul este o formă eficientă de dezvoltare a abilităților de consiliere a moașelor. Analiza literaturii în domeniul formării profesionale demonstrează variate definiții date conceptului de «training». Dar, cel mai des, training-ul este definit ca un proces sistematic de învățare în scopul dobândirii de noi cunoștințe, abilități și aptitudini necesare îndeplinirii eficiente a atribuțiilor unui anumit post, prezent sau viitor [2, 4, 6, 9, 11, 14].

Prin training, participantul este ajutat:

- să-și dezvolte setul de cunoștințe și abilități tehnice și non-tehnice, necesare realizării obiectivelor profesionale;
- să dobândească atitudine corespunzătoare obținerii performanței;
- să experimenteze într-un cadru artificial noile competențe dobândite, astfel încât în situațiile reale de lucru procentul de greșeli să fie mai redus;
- să înțeleagă mai bine rolul său, să-și vizualizeze poziția în contextul activității profesionale [7, 8].

În abordare sistemică, training-ul cuprinde patru faze: analiza, definirea, implementarea, evaluarea training-ului [2, 3].

Design-ul unui program de training trebuie să ia în considerație cel puțin 4 factori:

I. Obiectivele de training – să se stabilească scopurile și doleanțele participanților, la ce se așteaptă să știe/să facă în urma participării la programul de training, ce rezultate în termeni de performanță se vor putea observa/măsura.

II. Motivația pentru participarea la training presupune condiția ca participanții să aibă toate cele necesare pentru a face față respectivului program de training, în termeni de cunoștințe, dar și să perceapă utilitatea training-ului pentru activitatea lor.

III. Principiile formării profesionale – training-ul pornește de la premisa că informația transmisă trebuie să aibă sens pentru persoana care o primește, astfel încât aceasta să o asimileze și să facă transferul ei în practică. Atunci când participanții înțeleg cum vor putea aplica în practică ceea ce învață la training, este mai probabil să se implice în programul propus.

IV. Metodele selectate pentru formarea competențelor [12, 13, 15].

Se consideră că cele mai eficiente tehnici de training sunt: studiul de caz, jocul de rol, simularea, rezolvarea problemelor în grup, prezentarea etc [5].

Argumentarea propriei opțiuni privind fenomenul educațional, conținutul și acțiunile de schimbare

Tehnologia de dezvoltare a abilităților de consiliere a moașelor prin intermediul training-ului

În vederea dezvoltării abilităților de consiliere a moașelor am elaborat o tehnologie ce angajează obiectivele generale ale disciplinei, obiectivele de referință, operaționale, forma de organizare (training-ul), metode, tehnici și procedee specifice obiectivelor,

subiectelor abordate și formei de organizare, mijloace didactice, cadrul de evaluare – toate fiind armonizate cu măiestria profesională a cadrului didactic. Menționăm că metoda de evaluare specifică tehnologiei elaborate este Portofoliul. În acest Portofoliu moașele adună și stochează sistemic, funcțional, progresiv și constructiv un șir de materiale tematice. Deci, aici se includ toate informațiile necesare desfășurării întregului program de instruire pre- și postnatală.

Portofoliul conține:

Subiecte incluse în I ședință – după luarea la evidență (12 săptămâni):

1. Noțiuni generale de anatomie și fiziologie a sistemului reproductiv uman.
2. Noțiuni generale despre sarcină.
3. Modificări fizice și psiho-emoționale în timpul sarcinii.
4. Igiena, alimentarea gravidei, regimul de lucru și odihnă, comportamentul sexual și deprinderile nocive în timpul sarcinii.
5. Probleme posibile și stările de urgență în timpul sarcinii.
6. Drepturile și responsabilitățile gravidei de propria sănătate și sănătatea copilului.
7. Metode de relaxare în timpul sarcinii.
8. Carnet medical perinatal.

Subiecte pentru instruirea gravidelor la ședința a doua (28-30 de săptămâni):

1. Noțiuni despre nașterea normală, termenii de naștere.
2. Semnele începutului nașterii.
3. Perioadele nașterii.
4. Metode de relaxare în naștere.
5. Metode medicamentoase și nemedicamentoase de analgezic.
6. Probleme posibile și stări de urgență în timpul nașterii.
7. Instruirea persoanei de suport.

Subiecte pentru instruirea gravidelor la ședința a treia (32-33 de săptămâni):

1. Parteneriat la naștere.
2. Conduita nașterii. Pozițiile în naștere și importanța comportamentului activ.
3. Exerciții respiratorii și de relaxare în timpul nașterii.
4. Suportul partenerului.
5. Contactul “piele-la-piele”.
6. Inițierea precoce a alimentării naturale.

Subiecte pentru instruirea gravidelor la ședința a patra (35-36 de săptămâni):

1. Igiena lăuzei, sexualitatea și contracepția.
2. Stările de urgență în perioada de lăuzie. Coordonatele personalului de suport.
3. Îngrijirea nou-născutului și vaccinarea.
4. Alimentarea naturală și problemele legate de ea. Grupurile și persoanele de suport a alimentării naturale.

În Portofoliu moașele includ și **etapele desfășurării training-ului:**

1. Prezentarea. Cunoștința cu participanții.
2. Anunțarea subiectului ședinței.
3. Așteptările participanților.
4. Reguli de grup.
5. Captarea atenției.

Ulterior se desfășoară ședințele de consiliere conform subiec-
telor descrise mai sus.

Portofoliul este acumulat în întreaga perioadă de predare a
cursului. Acesta este verificat la anumite etape și la finele studiu-
lui, fiind parte din evaluarea sumativă.

Varianta finală a Portofoliului este produsul intelectual al moa-
șelor, dovadă a competențelor formate. Portofoliul oferă cadrului
didactic oportunități reale pentru aprecierea volumului informați-
onal, corespunderea conținutului cu exigențele programelor analiti-
ce, corespunderea conținutului cu rigorile științifice moderne etc.
și pentru realizarea evaluării de ordin calitativ.

În fine, moașa:

- capătă deprinderi de consiliere și comunicare eficientă;
- obține întreg materialul necesar pentru desfășurarea ședin-
țelor de consiliere descrise mai sus;
- pe parcursul stagiului clinic de 20 de săptămâni desfășoară
activități de consiliere cu gravidele, parturientele, lăuzele la
diferite subiecte, legate de sănătatea reproducerii.

**Validarea experimentală a tehnologiei de dezvoltare a abi-
lităților de consiliere a moașelor prin intermediul training-
ului**

Tehnologia de dezvoltare a abilităților de consiliere a fost va-
lidată experimental în cadrul activităților didactice, desfășurate
în grupul experimental 303. În grupul martor 304, activitățile
didactice au decurs tradițional. În fine, a fost stabilit nivelul de
dezvoltare al abilităților de consiliere a elevilor din ambele gru-
puri. Pentru diagnosticarea nivelului de dezvoltare a abilităților
de consiliere a moașelor am pornit de la următoarele criterii:

1. Acceptare necondiționată, empatie, congruență, colabora-
re.
2. Gândire pozitivă, responsabilitate, respect, ascultare activă.
3. Observare, adresarea întrebărilor, oferirea de feed-back;
4. Furnizare de informații, parafrizare, sumarizare, reflectare.

Metodele de cercetare experimentală a fost interviul, chestiona-
rul, observarea. În baza rezultatelor, atât în grupurile experimen-
tale, cât și în cele de control, au fost evidențiate 3 grupuri de elevi:

- a. grupul cu **nivel avansat** de dezvoltare a abilităților de con-
siliere;
- b. grupul cu **nivel mediu** de dezvoltare a abilităților de con-
siliere;
- c. grupul cu **nivel minimal** de dezvoltare a abilităților de
consiliere.

Moașele din grupul cu **nivel avansat** de dezvoltare a abilităților
de consiliere prezintă următoarele particularități specifice:

1. Practică toate tehnicile de consiliere, însușite în cadrul trai-
ning-ului, organizează și monitorizează corect procesul de
consiliere, dispune de un limbaj medical corect.
2. Acceptă și recunoaște valoarea personală a gravidei fără a
critica, judeca.
3. Se poate transpune imaginar în locul gravidei, în procesul
consilierii oferă răspunsuri scurte, clare, utilizează tonali-
tăți potrivite ale vocii.
4. Denotă concordanță între comportamentul și convingerile,
emoțiile și valorile personale și exprimarea verbală și non-
verbală.
5. Implică gravida consiliată în luarea de decizii, ajută paci-
enta să găsească informațiile necesare luării de decizii res-
ponsabile.

6. Dispune de o gândire pozitivă, practică un limbaj pro-
activ, își asumă responsabilitățile pentru atitudinile și ac-
țiunile sale.
7. Folosește cu eficacitate toate formele de comunicare verba-
lă și nonverbală.
8. Expune informația necesară într-o formă simplă și clară,
ascultă atent și vorbește clar.
9. Exprimă o atitudine de respect și stimă față de pacient, ofe-
ră toată informația necesară pacientului.
10. Încurajează pacienta să pună întrebări, respectă drepturile
gravidei.

Moașele din grupul cu **nivel mediu** de dezvoltare a abilităților
de consiliere prezintă următoarele particularități specifice:

1. Practică unele tehnici de consiliere, însușite în cadrul trai-
ning-ului, dispune de un limbaj medical suficient, oferă
răspunsuri scurte, clare, utilizează tonalități potrivite ale
vocii, implică gravida consiliată în luarea de decizii.
2. Uneori ajută pacienta să găsească informațiile necesare lu-
ării de decizii responsabile, dispune de o gândire pozitivis-
tă, în unele cazuri își asumă responsabilitățile pentru atitu-
dinile și acțiunile sale, folosește unele forme de comunicare
verbală și nonverbală.
3. Expune informația necesară într-o formă clară, ascultă și
vorbește clar, este respectuoasă față de pacient, oferă infor-
mația pe care o cunoaște pacientei.
4. Încurajează pacienta să pună întrebări, respectă drepturile
gravidei.

Moașele din grupul cu **nivel minim** de dezvoltare a abilităților
de consiliere prezintă următoarele particularități specifice:

1. Practică doar întrebările și ascultarea, dispune de un limbaj
medical insuficient, uneori oferă răspunsuri clare, utilizează
tonalități potrivite ale vocii, implică gravida consiliată
în luarea de decizii, dar de obicei încearcă să ofere soluții
standard.
2. În unele cazuri își asumă responsabilitățile pentru atitudi-
nile și acțiunile sale, folosește unele forme de comunicare
verbală și nonverbală.
3. Expune informația necesară într-o formă clară atunci când
dispune de această informație, este respectuoasă față de
pacient.
4. Încurajează pacienta să pună întrebări, respectă drepturile
gravidei.

Rezultatele finale acumulate în urma diagnosticării nivelului
de dezvoltare a abilităților de consiliere a moașelor prin interme-
diul training-ului, sunt prezentate în tabelul 1.

Tabelul 1

**Rezultatele finale ale diagnosticării nivelului de dezvoltare a
abilităților de consiliere a moașelor**

Subiecții antrenați	Nivel supe- rior	Nivel mediu	Nivel minim
Grupul experimental	53%	21%	26%
Grupul de control	29%	32%	39%

Datele comparative privind nivelul de dezvoltare a abilităților
de consiliere a moașelor prin intermediul training-ului sunt pre-
zentate în figura 1.

Rezultatele finale ale dezvoltării abilităților de consiliere a moșelor

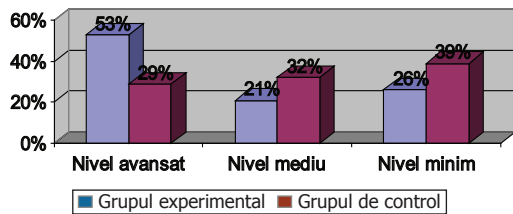

Fig. 1. Nivelul de dezvoltare a abilităților de consiliere a moșelor prin intermediul training-ului.

Constatăm că în grupul de moșe, care a fost implicat în experiment și a parcurs training-ul în întregime, este mai mare valoarea procentuală obținută pentru nivelul avansat de dezvoltare a abilităților de consiliere (cu 24 % mai mare). Observăm că numărul de elevi cu nivel minim de dezvoltare a abilităților de consiliere în grupul experimental este mai mic, pe când în grupul, în care activitățile didactice au decurs în mod tradițional, este cu 13% mai mare.

Aceste rezultate cantitative demonstrează eficacitatea și eficiența tehnologiei elaborate și aplicate în scopul dezvoltării abilităților de consiliere a moșelor.

Concluzii

Referințele de valorizare a problemei anunțate în titlu, complexitatea ei teoretico-practică, furnizarea unor informații importante pentru activitatea didactică ne-au condus spre următoarele concluzii:

- Abilitatea de consiliere constituie un aspect important pentru profilul de competență al moșei.
- Procesul de formare a abilităților de consiliere a moșei urmează să demareze în sensul asimilării principalelor repere teoretice din domeniul consilierii în promovarea modului sănătos de viață; pregătirii pentru rolul de părinte, pregătirii psihoemoționale a gravidei și a membrilor familiei ei pentru naștere, prevenirii ITS și a sarcinilor nedorite, evitării practicilor periculoase; dezvoltării abilităților și aptitudinilor specifice activităților de consiliere în domeniile aferente sănătății reproducerii; formării abilităților de aplicare a tehnicilor și metodelor de lucru solicitate de activitățile de consiliere; aplicării și utilizării achizițiilor teoretice și practice în activitățile de proiectare și desfășurare a intervențiilor de consiliere; aplicării strategiilor de intervenție cognitivă, motivațională și comportamentală la nivel de grup, în cadrul procesului educativ.
- Formarea moșelor în aspect de consiliere presupune dezvoltarea aptitudinilor și abilităților fundamentale, fără de

care procesul de consiliere nu este unul efectiv: acceptarea necondiționată, empatia, congruența, colaborarea, gândirea pozitivă, responsabilitatea, respectul și a abilităților de aplicare a tehnicilor de bază în consiliere: ascultare activă, observare, adresarea întrebărilor, oferirea de feed-back, furnizarea de informații, parafrizarea, sumarizarea, reflectarea.

- Training-ul reprezintă o formă eficientă de dezvoltare a abilităților de consiliere a moșelor, deoarece moșa este ajutată să-și dezvolte setul de cunoștințe și abilități tehnice și nontehnice necesare realizării obiectivelor profesionale; să dobândească atitudinea corespunzătoare obținerii performanței; să experimenteze noile competențe dobândite, astfel încât în situațiile reale de lucru, procentul de greșeli să fie mai mic; să înțeleagă mai bine rolul său, să-și vizualizeze poziția în contextul activității profesionale.

Cercetarea efectuată își demonstrează valoarea practică și teoretică reprezentată de: identificarea cadrului de referință al procesului de formare al profilului de competență al moșei; esențializarea elementelor și a principiilor generale specifice procesului de consiliere; sistematizarea metodelor și tehnicilor moderne de consiliere; deducerea abilităților și aptitudinilor de bază, necesare moșelor pentru realizarea unui proces autentic de consiliere; evidențierea avantajelor training-ului pentru dezvoltarea abilităților de consiliere a moșelor; elaborarea tehnologiei de dezvoltare a abilităților de consiliere a moșelor prin intermediul training-ului; configurarea criteriilor și a indicatorilor de evaluare a abilităților de consiliere a moșelor.

În temeiul confirmării valabilității, eficacității și eficienței tehnologiei de dezvoltare a abilităților de consiliere a moșelor prin intermediul training-ului, recomandăm valorificarea ei de către alți factori educaționali în procesul de dezvoltare a abilităților de consiliere a elevilor din colegiile de medicină.

Bibliografie

1. Andrișchi V. Metodologia managementului resurselor umane. Chișinău: Editura Print, 2009.
2. Andrei A, Stan L. Ghidul tânărului profesor. București, 2004.
3. Birch A. Psihologia dezvoltării, tr. L. Băiceanu. București: Editura tehnică, 2000.
4. Cerghit I. Didactica. București, 2001.
5. Cosovan O, Cartaleanu T. Predarea interactivă centrată pe elev: Ghid de formare a cadrelor didactice de liceu. Chișinău: Știința, 2007.
6. Cristea S. Pedagogie. Vol. 1-2. București: Hardiscom, 2005.
7. Cucoș C. Pedagogie. Iași: Polirom, 2002.
8. Dave RH. Fundamentele educației permanente. București: EDP, 1991.
9. Dragan I. Psihologia învățării. Timișoara, 2007.
10. Jînga I, Negreț I. Învățarea eficientă. Ediție revăzută. București, 2001.
11. Jînga I, Istrate E. Manual de pedagogie. București, 1998.
12. Jînga I, Petrescu A. Evaluarea performanțelor școlare. București, 2004.
13. Mitrofan N. Aptitudinea pedagogică. București: Editura Academiei, 1988.
14. Neacșu I. Instruire și învățare. București, 1990.
15. Neacșu I. Metode și tehnici de învățare eficientă. București, 1990.